

Jaar-jaaru Aayaareel ñent-fukk ak juróom-ñaareel — Lim baa ñaar-fukk ak juróom-ñett

Ezekiel Limu Juróom-Ñaareel

Jeff Pippenger

2026-08-17

Ci téere juróom-ñett ak benn i tudduy bés ci téereb Ezekiel; juróom-benn yi jëm ci Yerusalem, juróom-benn yi jëm ci Misra, te benn bi ci Tir. Bépp tuddu bés boobu nekk na ci biir jumptukaayub wut ndax deñk, li nimeró “juróom-ñett ak benn” di misaalal. At mi toppoon gannaaw bi jabaru Ezekiel deewee ndax mbëkk, te loolu di màndargaal njàlbéenu ñetteel wërante gi, Ezekiel amoon ndigal mu wax ci Misra, di wax ne dina nekk réer te desadi diirub ñeent-fukk at.

Te dinaa defar réewum Misra ci biir réew yi neen, te dëkkam yi ci biir dëkk yi yàqu dinañu neen diiru ñeent-fukk at; te dinaa tasaroo Misrawaale yi ci biir xeet yi, te tasaare leen ci réew yi. Waaye noonu la Boroom Bi Yàlla waxe; Bu mujjee ci ñeent-fukk at, dinaa dajale Misrawaale yi ci biir xeet yi fa ñu leen tasaroo woon: Te dinaa delloo njàppug Misra, te dinaleen delloo ci réewum Patros, ci réewum seen kër; te foofa dinañu doon nguur gu suufeel. Ezekiel 29:12–14.

Mbootay mi tàmbalee ci atum 588 BC, te at mu toog ci ginnaaw, ci 587 BC, ndigaloon nañu Ezeikel mu wax. Ci saar bi ñuy wax “fukk ak juróom-ñaar”, 571 BC mooy wone ne dees na jox Misra ci Babilon ngir liggéey yi ñu def. Ñi di topandoo jamono yi ci Biibël dañuy wax ne 567 BC ba 527 BC mooy ñaar-fukk at yi ñuy wax ci saar yi, te dale ci waxu àtte bi jëkk bi ñu yégle woon ci 587 BC ba keroog waxiin bi nekk ci saar bi fukk ak juróom-ñaar ci 571 BC ne Boroom bi joxoon na Misra ci loxob Nebukadnesar, gis nanu fa ab “fukk ak juróom-ñaar at”.

Xareb Nebukadnesar xeex na jafe-jafe ci Tir; song bi yàgg lool te metti (wër na ñetti at ak fukk ak ñatt, maanaam ci diggante 586 ak 573 lu jiitu Kirist). Xarekat ya sonn nañu lool (bépp bopp dafa dallu, te bépp gàtt wowle ba set ndax yebum yit), waaye jote wuñu benn pey bu am solo walla alal ju ñuy sàkku ci Tir ci boppam. Ndax liggéey boobu amul njariñ, Yàlla dogal na jox Nebukadnesar Misra ngir mu nekk peyam, maanaam “payoor,” ndax liggéey bi ay xarekatam defoon ci Tir.

Te nekk ci kër ga, di lekk ak di naan li ñuy jox; ndaxte liggéeykat bi yeyo na peyam. Buleen dem kër ba kër. Luug 10:7.

Kon Nabukadineesar jël Tyre njëkk, te gannaaw xeexu wër-gu 13 at bi, ñu jox ko Misra. Bala mu jël Tyre, mu jël Yerusalem ci 586 BC; gannaaw loolu mu matal ab xeexu wër-gu 13 at ci kaw Tyre, te ci topp Misra. Jëleefug Yerusalem am na ci 586 BC, te xeexu wër-gu Tyre tambalee na ci 586 BC ba agsi ci 573 BC. Lim bi 13 bokk na ak Etats-Unis d’Amérique.

Rakku White xibaaral nu ne, Yerusalem ci téere Ezekiel moo taxawal mbooloom Église Adventiste du Septième Jour bu Laodicée, te Nebukadnesar, buur bu bëj-gànnar, mooy tegu ci dooley papauté ci fan yu mujj yi. Ci misaal gu jaar-jaar gi ci saar ñent-fukk ak juróom-ñeent, sàcc yi ci sa nit ñi ci fan yu mujj, ñiy tegu ci Roomu papale, dañuy noot ñetti mbooloo yi ci saar bi. Njèkk, dafay jël Yerusalem, ba noppi Tir, te mujj ci Misra.

Àtte ak kër Yàlla, te bënn bi di Protestante bu Ètazüni moo njékka a nootlu baatu ndigèlu Dibéerul. Bënn bu Protestante buy réer te nekk ci Ètazüni dafa boole mbooloom Église Adventiste du Septième Jour bu Laodicée, mi teewlu “njèkk” gaayam kóllère yi, ñi Yàlla wuutuwoon, ni ko woon ci Israayil bu yàgg ba ci atum 34 ak ci Protestante yi ci 1844. Jéggi bàyyi gaayam kóllère yu njèkk yu Yàlla yooyu ci 34 ak 1844, ñoom ñépp dañoo am seen nataal ci jaar-jaaru yonent bi ci kàddug ñaar-fukki téeméeri at ak ñett-fukki téeméeri at yi ci Daniel 8:14. Àtte dafa tàmbalee ci kër Yàlla, te bënn bu Protestante bi dañu koy àtte bala ñu àtte bënn bu Republicanisme bi.

Ndaxte jamono ji jot na ba àtte bi tàmbali ci kër Yàlla; te su tàmbalee ci nun, lan moo di mujjug ñi déggadi xibaaru ndamlu Yàlla? 1 Piyeer 4:17.

Ñetteel bu njèkk ci attub Misra nekk na ci saraxu njèkk bu kapitul 29, te bés bu mujj bi Ezekiyel wax ci lu jëm ci Misra nekk na ci ayet “fukk ak juróom-ñaari” bu kapitul boobu. Kapitul bi dafay won ne Room bu tey ji njèkk dafa noot bakkaaru Protestantis, gannaaw loolu Tir, mi tegtal bakkaaru Republicanisme bi ñuy noot ci yoonu Dimas bu bëgg a ñëw. Bu Tir (Etazüni) Nebukadnesar nootee ci yoonu Dimas, Misra itam dees na ko jox ci ay loxoom. Foofa la gaañu rey bi ci papote bi wéraat. Du rekk ne gaañu rey bu papote bi daldi wéraat ca jamono jooju, waaye Ezekiyel xamal na nu ne loolu am na ci diiru tawfekku mu mujj ma.

Ci bés boobu dina, dina taxawal kaaraangu kërug Israayil mu saxaat, te dinaa la may ubbeeku gémmiñ ci seen biir; te dinañu xam ne man maa di Aji Sax ji. Ezekiel 29:21.

Yakóob ak Israayel

Esayi wax ne, Israayil dina sax, meññ, te fees suuf sépp ak meññu doom. Taw la di indi ñetti jéego yooyu, di sax, meññ ak jural doom, te ci seen waxin, taw wu mujj mi di ñëw su “ngèlaw gu metti gi” taxawee. Mu yokk ci ne, ci jamono ji ñuy sax, meññ ak jural doom, bàkkaar yu Yàggóob dañuy laabal, te baat bu Ebrë bu ñuy tekki ni “laabal” mooy “defar jàmm ak Yàlla”.

Ci natt, bu mu saxee, yow dinaa xalaat ak moom; moo téyyaale ngelawam gu tar ca bésu ngelaw gu penku. Moo tax, noonu lañuy faral bàkkaar Yàqoob; te lii mooy bépp meññeefu dindi bàkkaaram: bu defee bépp xeeru saraxal bi mel ni ay xeer yu weex yuñu dóor ba tas, kër yi ñuy jaamu ak nataal yi duñu taxawati. Isaiah 27:8, 9.

Bi ñenti ngelaw yi (ngelawam bu tar) yu xuloo tegg, la màndargaalug téeméeri junni ak ñeent-fukk ak ñeent mii tambalee, te ñi xam ak ñi bon ci Adventism ñi daan a weesoo ba mujj a xàjjaloo; te lépp loolu am na ci “bésu ngelawu penku.” Jamonoy màndargaal gi tambalee na ak tuur gu ndaw ci 9/11, te mu jeex ak tuur gu mat sèkk ci yoonu Dibéer bi, ba noppi suuf si fees ak meññent. Jamonoy màndargaal gi mooy sellal gu yokkute ak setal gu gén, ci déggoo ak Malaki ñett. Waaye ci diirub fukk ak juróom-ñaar at yi, yi Esekiel ñent-fukk ak juróom-ñent di màndargaal ci bésu

tàmbali ak bésu jeex, dafa am nootug juróomeel buur bu yeneen waxi Bibil bi wax, ni Yerusalem koy tegtal—màndarga hornu Protestantism bi, maanaam kanamug mboolloom gëm-gëm bi—ak Tir, màndargau horn bi walla Republicanism bi—réew mi. Gannaaw tuuti mujjug wéerug fukk ak ñett at yi ci Tir, la nootug juróom-ñaareel buur, bu fukki buur ñi di tegtal, te Misra koy màndargaal, am. Ñetti noot yii—yu Yerusalem, Tir ak Misra—am nañu bi “hornu kërug Israayil” saxee, te mu jot ubbiinu gëmmin.

Na ñaar ñi di saraxalekat, Ezekiel ak Zacharias, seen gumbaayu wax jeex na ci yoonu Dibeer bi, ba booba États-Unis ak mbaam-u Balaam ñoom ñaar dañuy wax. Boroom bi may kërug Israayil “ubbi gu gëmmin” ci yoonu Dibeer bi. Ca jamono jooju bàkkaaru Yàqub denc nañu ko, te turam soppi nañu ko, mu nekk kërug Israayil. Ndawtal bi ñuy yégle dafay feesal ci ñetteel seede su gumbaayu wax gu yonent yi, gi Daniel di misaal, kañ moom it ñu ko jox ndawtal Daniel saar 11, te loolu mooy it peeñu Habakuk bi, bi noppi “di wax te du fen.” Ezekiel, Zacharias ak Daniel bokk nañu ci yégle bu jooy bu réy bu malaaka bu ñetteel bi, ni noonu it Yeremi ci saar 15, fa ñu ko digle ne dina nekk gëmminu Yàlla, su delloo ci jéxital bu njëkk ba.

Lu taxaw sama metti ba du jeex, te sama gaañu du wéral, di bañ a wér? Ndax dangay nekk ci man mel ni kuy fen, mel ni ndox muy wow, te kenn manul koo wóolu? Moo tax Boroom bi waxe naan: Bu nga dellu, dinaa la delloo, te dinga taxaw ci sama kanam; te bu nga génne lu tedd ci lu ñaaw, dinga nekk ni sama gëmmin. Na ñoom dellu ci yaw; waaye yaw, bul dellu ci ñoom. Jérémie 15:18, 19.

Yeesu dafay wone mujj gi ak tàmbali gi, te ci 9/11, wis gi jur na yoon yi, te garabug Yàqub tàmbalee sax; te ci mujje, bu ñu setalee tooñu Yàqub, kërug Israyil dina wax. Sax gi ci 9/11 bi taw bi jur, mooy misaalal beneen sax ci mujjug waxtuw sello gi, ba “wàll”u kërug Israyil saxee, fekk fa la ñu daane wàlli Protestan bu sàq ak Republicanismu, Nebukadnesar daan leen.

Ci jamono, ñu gi jàppale wuute bi nekk ci diggante bëll bu dëggul bu Protestantism ak bëll bu dëggu bu Protestantism, ni ko melal bàkkaaru Aaróon bi saxoo, te mu wuutu ak yeneen bàkkaar yi yu xeeti Israyil. Ñaari bés yi nekk ci saaru ñent-fukk ak juróom-ñeent bu Ezekiyel dañuy màggal jaar-jaaru yëkkatiñu mbir mu nekk ci yéglekat bu téeméeri ñeent-fukk ak ñeent-fukk ñaar ci ndigalu Dimaas bu bëgg a ñëw.

Yoonu sax ci sos gu ndaw, tàmbalee feeñ, ak feesal suuf si ak meññ, dafa tàmbalee ci bi tawub mujj biñu wërsëgee ca 9/11, ni jamonoy Bantekot bi itam tàmbalee ak Kirist mi noflañ ay tuut-tuut ci kaw ay taalibeyam, te loolu jëme ci Bantekot, bi tuur gu mat gi ame woon. Sos gu ndaw ga ca 9/11, ca njàlbéenug sellalug Yàqub (ki di jël bérab bu dulam), te mooy waxtuw tëj, dafa taxawoon ngir melal sos gu ndaw gi kër Israyil (ki daan) ci sann-sàrtu Dibeer. Sos gu ndaw ga ci mujj mi, dafay màndargaal wuute diggante askanu kóllëre gu njëkk ga ak téeméeri ñeent-fukk ak ñeent ñaar-fukk ñaar junni nit ña, ni tuurug safara ca tundu Karmel itam taxe wuute diggante yonent Eliya ak yonenti Baal yi. Wuute woowu, dañu koy tegtal ci benn wërin gu yonent gi wax ne dafa rus ci ndimbalub jàmm ak kaaraange gu fen, te wërin gi ci des mooy gu yonent gi wax ne dafa bég, te duñu rus mukk.

Juroomi Egypt juróom-benn yi

Esekiyel jàngal ñenti beneen àddina-yoon yu jëm ci Misra, te ñaar ci yooyu diñu màndargaal atum fukk ak benn, te ñaari yeneen yi diñu màndargaal atum fukk ak ñaaru njàppale ga.

Wërgu-yoon wa Ñaareel-fukk ak Benn Atmiit bi

Te mu am ca at ak fukk, ci weeru jëkk ba, ci bés bu juróom-ñaareelu weer wa, kàddug Boroom bi ñëw ci man ne: «Yaw, doomu nit ki, maa damm loxo Firawna, buur bu Misra; te xoolal, deesuko laxas ngir mu wér, deesuko def mbind ngir muñ ci laxasu ko, ngir ko dooleel ba mu man a téye saafara.» Esekiyel 30:20, 21.

Te mu am ca at ak juróom benn atett weer, ci ñetteelu weer, ci bés bu njëkk bu weer ba, kàddug Boroom bi dikk na ci man, ne: Doom nit ki, waxal Firawna, buur bu Misra, ak mbooloom; kan nga mel ci sa màggat? Esékiel 31:1, 2.

Ci at ak fukki ga ñetteelu, ci saraxkat ñaari-fukki at ak benn, dexu Misra ak loxo Firawna dañu dagg, te loxo Babilon dañu gëna dëgër ci saar ñetteelu-fukki. Ci ñetteelu-fukki at ak benn, ci saar ñetteelu-fukki ak benn, réerug Misra ak ay jëfam ci kaw àddina siñu ko xamale.

At mi ak këraleek ak wàllu Yerusalem

Ñaari bes yi nekk ci atum fukk ak ñaar bi am nañu ci Ezekiel ñetti fukk ak ñaar.

Ci atoon ci at fukki at ñaar, ci weer wa fukki ak ñaar, ci bés bu jëkk bu weer wa, kàddug Aji Sax ji dikk ci man ne ma: “Yow, doomu nit ki, yëkkal jooy wuy naax ngir Firawon buur bu Misra, te wax ko ne: ‘Yaa mel ni ndawub gaynde ci xeeti réew yi, te yaa mel it ni jën wu mag ci géej yi; nga gén ak say dex, nga xurba ndox yi ak sa tàn, te nga tuxal seeni dex.’” Nii la Boroom bi Yàlla waxe: “Kon nag dinaa tàllal sama mbaal ci sa kaw ak mboollem nit ñu bare, te dinañu la yéeggal ci sama mbaal.” Ezekeiel 32:1–3.

Noonu ci xew ci at naari fukkiit ñaar-fukk ak ñaar ba, ci fanweer-fukkiit juróom-ñettal bisu weer wi, baatub Boroom bi ñëw ci man ne: Doom-aadama, jooyal mbooloom Misra, te sànni leen suuf, moom ak doom-jiigéeni xeeti réy yi, ba ca suuf su gën a xóot ci suuf si, ak ñi descendu ci bàmmee ba. Ezekiel 32:17, 18.

Farawo ak mbooloomam

Ci yenn genn aari fan ak benn ci kàddu àtte bi ci Misra, ay aaya yu mujj yi wax nañu ne:

Damaa yëngu xeeti xeet yi yëkk ci baatub ngelawam, ba ma ko sànni ca safara ga ak ñiy wàcc ca biir xur wa; te garabi Eden yépp, yi gën a tànn te gën a baax ci Liban, ñépp ñiy naan ndox, dinañu ame nguute ca suuf sa gën a suufe. Ñoom itam wàcc nañu ak moom ca safara ga, fekkeek ñi ñu rey ak sabar; ak ñi doon ay dooleem, ñi dëkk woon ci keroom ca biir xeeti xeet yi. Kan nga mel ni moom noonu ci ndam ak ci magg ci biir garabi Eden yi? Waaye dees na la wàcce ak garabi Eden yi ca suuf sa gën a suufe; dinga nelaw ci diggante ñi ñu xarafalul ak ñi ñu rey ak sabar. Lii mooy Firawna ak mbooloom mépp, wax na Boroom bi Yàlla. Ezekiel 31:16–18.

Ci yoonu ñaar-fukk ak ñaar bi jëfandikoo ngir yégle Ejjiib, ay aaya yu mujj yi dellu ci li nekk ci yoonu ñett-fukk ak benn te yaatal ko, te ñu itam boole ci benn wax ju mujj juy dëppoo ak googu.

Ndaxte man maa yàggal sama tiit ci suuf si ñuy dund; te dees na ko tëral ci biir ñi xarafaalul ak ñi ñu rey ak sabar, mooy Faraon ak mbooloom mépp, — loolu la Boroom bi Yàlla wax.

Ezekiel 32:32.

Fukk ak Juróom-ñaar At yu Saar ñent-fukk ak Juróom-ñaar ci Sarax 29

Bés yi nekk ci diirub fukk ak juróom-ñaar at, bi ñu wone ci saar ñaar-fukk ak juróom-ñent, dañuy màndargaal ne Nebukadnecar dafa noot Misra, te nekk na itam am diirub ñeent-fukk at yu réy ci yàquute Misra. Ñeent-fukk dafay tekki màndiñ, te loolu mooy misaal mi di firndeel junni at yi suuf si di nekk yàqu.

Xool naa suuf si, te gis naa ne amul mel, amul dara; xool naa it asamaan si, te amul woon leer. Xool naa tundi ya, te gis naa ne dañuy yëngu lool, te tund yu ndaw yépp di sàccantu. Xool naa, te gis naa ne nit kenn amul, te picci asamaan yépp daw nañu. Xool naa, te gis naa ne bérab bu meññoon meññ doxandéem neex ba noppi doon màndiñ, te dëkk yépp yu nekk fa tas nañu ci kanam Aji Sax ji, ak ci mërëm-mërëmam mu tar. Ndaxte nii la Aji Sax ji waxe: Réew mi bépp dina ne yàqu gu metti; waaye duma ko def ba mu noppi yàgg. Yereimi 4:23–27.

Ci jeexital ñaar-fukk ak juróom-ñent bu Ezekiel ñaar-fukk ak juróom-ñent, bi ñent-fukk at yi réy a réy te réerug Misra génnee seeni jeexital, dekk bi mujj bu ñi bon ñi ak seen alag gu mujj moom lañu wone.

Raggal, ak pax, ak fiir, nekk na ci sa kaw, yaw dëkkkat bu suuf si. Te dina am ne ku daw ci riirug raggal gi dina daanu ci pax bi; te ki génñ ci diggu pax bi, dees na ko jàpp ci fiir bi; ndaxte palanteeri asamaan yu kawé yi ubbeeku nañu, te fondemañi suuf si yëngëtu nañu. Suuf si dafa yàqu ba noppi, suuf si seey na ba tas, suuf si yëngu na lool. Suuf si dina di wëccëku wet ak wet ni nit ku màndi, te dees na ko yóbbu ni njël gu ndaw; te tooñam dina diis ci moom; te dina daanu, te du tëbbiatiati. Te dina am ci bés boobu ne Boroom bi dina mbugal mbooloom kawëñ yu nekk ci kaw, ak buur yi ci suuf si. Te dees na leen dajale, ni ñuy dajale kaso-kat yi ci pax bi, te dees na leen tëj ci kaso bi, te gannaaw ay fan yu bari dees na leen seet. Esayi 24:17–22.

Bataaxalu Esekiyel bi ñu boole ci juróom-bennari bés yu ànd ak Misra mooy xamale sankute bu mujj bu kàttan yu dragon yu àddina, te loolu di tàmbalee ca yoonu Dibeer bu di ñëw léegi, ba wéy di dem ba ci sankute bu mujj bu Misrayi yu bon ya ci njeexital junni at yi.

Ci seede gu yonent bi, rab wi ak yeneen waxkat bu dëggul bi ñuy jot seen mujj ci dëxu safara bi, te mooyu melal Ñëw gu Ñaareel gu Kirist; waaye alkande doolebu njaay mi ci dëxu safara bi am na ci mujju junni at yi.

Rabu ga jàpp nañu ko, ak moom yonent bu dëggul boobu mi doon def kéemaan yi ci kanamam, yu mu naxee ñi nangu woon màndarga rab ba, ak ñi doon sujjóotal ay melokaanam. Ñoom ñaar ñépp sànni nañu leen, ci luuy dund, ci dëxu safara su tàkk ak xons. Waaye ña ca des ñi, rey nañu leen ak saafaraam ka nekk ci gémmiñam, muy saafara guy génñ ci gémmiñam, moom mi

toogoon ci kaw fas wa; te picc yi yépp suur nañu ci seen yàpp. Peeñu Yowaana 19:20, 21.

Rab gu bon ak yonkilif-kat bi jeex ci anam gu yàggal ci ñaareelu dellusi Kirist, waaye njaay mi dafa dajeeq ay peegam junni at ginnaaw ca ñetteelu dellusi Kirist.

Noonu ma, gis naa benn malaaka buy wàcc jógé asamaan, yor ca loxoom caabi biir xott bu xàwwul ak jéngat bu réy. Mu jàpp nag njaay mi, jaan ja yàgg ja, moomu di Seytaane bi ak Iblis, daldi ko yeewal junni at, te sànni ko ca xott bu xàwwul ba, tëj ko fa, teg ci moom rakk, ngir bañat nax xeeti àddinaati yi, ba keroog bi junni at ya matal; te gannaaw loolu, war nañu koo yiwi ab diir bu gàtt. Peeñu Yowaana 20:1–3.

At mi ak at ñaar fukki at yi ngir tabax gi

Diiru at ak juróom-ñaar ñu tëral ci ñaari bés yi nekk ci Esekiyel 29, tambalee na ci fukki at ba ca njaamug ñiñ tëj te jeex na ci ñaar-fukk ak juróom-ñaareel at. Yeenekaayi binde yi nekk ci saar 30 ak 31 ñu waxe woon na leen ci fukki ak benn at, te ñaari bés yi ñu tëral ci saar 32 joxe nañu leen ci fukki ak ñaareel at ba ca njaamug ñiñ tëj. Diiru at ak juróom-ñaar boobu tambalee ci fukki at, lu tollook tàmbalig wër gi ñu doon saytu Yerusalem, topp na ko ñaari yooni wax yu Misra yi ci fukki ak benn at, yi ñu tëral ci saar 30 ak 31. Boo xam ne, ñaari yooni wax yooyu ci fukki ak benn at, ñoom ñaar ñépp daan nañu tegu benn yooni wax bu jiitu yoonu Alxames bi. Ñaari yeneen yooni wax yu Misra yi ci fukki ak ñaareel at am nañu woon ci waxtu mbaa lu gàtt gannaaw yàqute Yerusalem ci 586/585 BC.

Yégle ngir ñëwug Almasi bi dees na ko yégle muy benn cér bu bokk ci yégleb Yuuxu Guddi, bi soppiw di yégleb xaacu kawé gi ci yoonu Alxames bi. Ñaari yégley Misra ñu ngi leen di yégle bala yoonu Alxames bi, te ñaari yégley Misra ñu ngi leen di yégle ci yoonu Alxames bi walla bu ko weesu tuuti. Ñaaxte ñaari yoon yi ñuy jox yégle yi ci at mi benn, di ci jamono jéem-jeemi fitna ji jeexee ci alagug Yerusalem, ak beneen ñaari yégle yi ci yoonu Alxames bi, ñuy misaal yégleb malaaka ñaareel bi, foofu sax am na ñaariyoon.

Ab ñaareelu wax ji, ñetteelu wax ji moo koy topp saa su ne.

“Ci bind ak baat, nuy waxe xibaar bi bu xamle, di won toftaleem, ak jëfandikoo yégle yi di nu yóbbu ba ci yégle malaaka bi ñetteel. Mënul am ñetteel bu amul njëkk bi ak ñaareel bi. Yégle yii, war nanu leen jox àddina si ci mbind, ci waxtaan yi, di won ci xëtu jaar-jaaru yégle, mbir yi xeex nañu ak mbir yi di ñëw.” Selected Messages, téere 2, 104, 105.

Ci ñetteelu ñaareelu yégle bi, bunt bu jéggalu bi tëjje na. Jéggalu bi tëjje na ci États-Unis bi ci yoonu Dibeer, te jéggalu bi tëjje na ci àddina si ba Michael taxawee. Ñaari bunt yu tëjju yooyu dañuy tegtal benn yégle bu ñetteel, te yégle boobu dafa mas a jiitu ak yégle bu ñaareel bi, mi di saa su ne benn yégle bu ñaari wàll.

Doole ba ñaareel malaak bi di jot ndam lañu ko matal bu mu àndee ak yégleb Buuxu Guddi. Ñaari yégle yi ñu wax ci kaw nit ñi, ni ko yoonal Ezekiel di tegtal ci Misra ca ay xaaj yu ñeent-fukk ak fanweeri ak ñeent-fukk ak benn, dañuy wone kañ la yégleb Buuxu Guddi di booleek ñaareel malaak bi; te ñaari yégle yi nekk ci xaaj gu ñeent-fukk ak ñaar dañuy wone doole bi ñetteel malaak

bi di jot ci xaacu yégleb gu réy gi.

Rëy yu Ezekiel yu jaxasoo xeet yi ci diggante jëfandikook yu nekk ci mbirum nit ñi mooy wone waxtaanu artu bu mujj bi ngir bindaawe, te artu malaaka bu ñetteel bi mooy mboolem artu malaaka bu njëkk bi ak bu ñaareel bi. Yuuxu Gudd-gi ci guddi gi, lu jiitu yoonu Dimaas, ak yuuxu kawé gi gannaaw yoonu Dimaas, dañu ko tegtal ci ñeenti at yu Ezekiel yi, yi nekk ci biir ñoom-fukk ak juróom-ñaari at yi “fukk ak juróom-ñaari” yu alfa ak omega yu saar wi ñaar-fukk ak juróom-ñeent, yi méngoo ak jaar-jaaru nettali bu nēbbu bi ci Daniel benn-fukk ak benn, saar-fukk, ayaar-fukk, ni ko ayaar yi benn-fukk ak benn ba juróom-benn ci saar boobu tegtale.

Ci téereb Daniel sar fukk, Daniel, ni mu deme ak Ézéchiél, ñu def ko mu nekk ku luuñ. Lii mu doon luuñ, am na ci diggante ñetti laal; laal bu njëkk ak bu mujj bi, malaaka Gabriel moo ko def, te laal bu ci digg bi mooy laalug Almasi bi. Daniel, ni mu deme ak Piyeer ci diggante Césarée-Philippi ak bant ba, mi ngi nekk ci biir digg bi. Ci digg bi, Piyeer gis na Almasi bi ci ndam, ni ko Daniel itam gisé ci sar fukk. Diggante ñetti malaaka yi mooy yégleb ñaareel bi, te mooy benn yégleb buy boole ñaari yégleb.

Bésub 5eelu fanweeru 4 bi ak 1844

Ci Yexeskel Saar bi benn, aaya yi benn ak ñaar, Yexeskel nekk na ci juróomeelu bés bu ñenteelu weer wi, te loolu méngoo na ak diggante gi ci yëngu-yëngu weeru juróom-ñaareel bi atum 1844. Yexeskel nekk na ci diggante 19 Awril ak 22 Oktoobar 1844, ni ko nekkoon itam Samuel Snow, ndaw si yéglee Wax ju Digg bi guddi ci 1844, ba mu joxe woon benn gis-gis bu leer bu njëkk ci bataaxal bi ca Boston, gannaaw 93 fan gannaaw 19 Awril te 93 fan laata bunt bi tējoo ci 22 Oktoobar 1844. Samuel Snow nekkoon na ca Boston ci 21 Sulet 1844, ca diggante yëngu-yëngu weeru juróom-ñaareel bi, xamul ne ci wàllu yoon wi mu doon taxaw ak Piyeer ca Tundu Soppiku Melokaan gi, ak Yexeskel ci fanweeri atam fukki at yi ci ñetteelu juróom-ñaar-fukk ak benn setu joobale yi, ak ñaareelu laalug Daniyel bi, bi mu nekk ci peeñu seetu-seetu gi ci Saar bi fukk.

Tiir

Bala nu nu dellusi ci juroomi taariix yu Yexeskel wax ci Yerusaleem, war na nu njëkk a xam benn taariix bi ñu yégle woon ci kaw Tir.

Te it am ci atumé ñetteelu fukki at, ca bés bu jëkk bu weer wa, baatub Boroom bi dikk ci man, ne: Yow, doom aadama, ndax Tir wax na ci kaw Yerusaleem ne: “Aha! Dañu yàq ki doon bunt yi yu xeeti nit ñi; mu wërsiw na ci man; man dinaa fees, gannaaw ba mu neen.” Moo tax ni Boroom bi Yàlla waxe: “Xoolal, maa ngi ci sa contra, yaw Tir, te dinaa yéegël ci sa kaw xeet yu bare, ni gééj di yéegëli ay duumam. Ñoom dinañu daaneel miiri Tir, tey tas ay torreem; te it dinaa xar ndoxam ci kawam, ba def ko mu mel ni kaw doj. Dina doon bérab bu ñuy lal ca mbaal yi ci biir gééj gi; ndax man wax naa ko, wax na Boroom bi Yàlla; te dina nekk alal lu xeeti yi di sàkk. Te doom-ju jigéenam yi nekk ci tool yi, dinañu leen rey ak sabar; te dinañu xam ne man maa di Aji Sax ji. Ndax ni Boroom bi Yàlla waxe: ‘Xoolal, dinaa indi ci Tir Nebukadresar buurub Babilon, buur buy buur yi, jóge ca bëj-gànnar, ànd ak fas yi, ak woto yi, ak ñi war fas, ak mbooloo yi, ak nit ñu bare lool.’”

Moom dina rey sa doom sa doom ci tool yi; dina tabax tata gu xar ci sa kaw, di yëkkati tund gu xare ci sa kaw, te dina yëkkati pakkaay gu xare ci sa kaw. Dina taxawal jumtukaayi xare ci sa tata yi, te ak ay jëlam dina daan sa kër yu kawe yi. Ndax bariw ay fasam, seen pënd meer na la; sa tata yi dinañu yëngal ndax riirug way-ride yi, ak wheel yi, ak sarweet yi, bu duggee ci sa bunt yi, ni nit ñuy dugge ci dëkk bu ñu ubbi ay xott. Ak tãnkũ ay fasam dina daldi dox ci yoon yépp yi nekk ci sa biir; dina rey sa nit ñi ak sabgàt, te sa ay dal yu dëgër dinañu daanu ba ci suuf. Dinañu saqueel sa alal, te jël sa njulaay ni alal ju ñuy nangu; dinañu daan sa tata yi, te yàq sa kër yu rafet yi; te dinañu sànni sa ay doj, sa ay bant, ak sa pënd ci biir ndox mi. Te dinaa tax ba riirug sa ay woy dëggootu, te baatub sa ay arfa déggatootu. Dinaa la def ni kaw doj; ngay nekk bérab bu ñuy lalëe mbaal; duñu la tabaxaat; ndax man, Boroom bi, wax naa ko, képp ku ne Boroom Yàlla.

Noonu boroom bi wax Tiru: ndax du dunu réew yi yëngu ci sa daanu, bi ñi gaañu di yuuxu, bi rey-rey gi amee ci sa biir? Bu ko defee, mboollem buur yi ci géej gi dinañu wàcc seen gangune, bàyyi seen yére yu yaatu, te summi seen yére yu ràbbkat; dinañu sol ragal, toog ci suuf, di waaru saa yu nekk, te jaaxle ci yaw. Dinañu jël ci sa kaw woy wu naqarlu, ne la: naka nga nexé, yaw mi ay nit ñuy dox ci géej dëkkaloon, dëkk bu siiw, bi amoon doole ci géej, moom ak waa kërám, ñi doon teg seen tiit ci mboollem ñi ko dëkk! Léegi dunu réew yi dinañu waaru ci bésu sa daanu; waaw, dunu réew yi nekk ci géej dinañu jàq ci sa dem. Ndaxte noonu la Boroom bi Yàlla wax: bu ma la defee dëkk bu yàqu, mel ni dëkk yi kenn dëkkul; bu ma yékkatee ndox mu xóot mi ci sa kaw, te ndox mu bari muur la; bu ma la wàcce ak ñiy xuóng ca bàmmee ba, ak nit ña réy ca jamono yu njëkk ya, te ma teg la ci suufu suuf si, ci béreb yu yàqu tey yàgg, ak ñiy xuóng ca bàmmee ba, ngir nga bañ a dëkkat; te dinaa teg ndam ci suufu ñiy dund; dinaa la def lu tiitlu, te dootul nekk; doonte dees na la seet, waaye dootoo gisaat muk, kàddug Boroom bi Yàlla. Esekiyel 26:1–21.

Bataaxalu Tir waas nañu ko ci at mi Yerusaleem yàqee, te muy melokaanu daanu buur gu juróom-bennu ci waxi yonent yi ci Biibël bi, bu ànd ak yoonu Dibéer bu dikk lu gaaw. Ci yoonu Dibéer ba, États-Unis (Tir) ci wàllu yonent yi dafa bég, ndaxte dafa daanuël Yerusaleem, gi Sœur White wax ne mooy kanam njël Laodise, di mboolloom fanweeri-ñaaru bés yi, gi Esekiel wooye “bunt yi ñeel askan wi.” Tir day wone ne Yerusaleem “woon na” bunt yi ñeel askan wi, ci jamono ju weesu. “Bunt” ci waxi yonent yi, mboolloom gëm-gëm la.

Mu ragal, ne wax ne: “Ana tiit la bëgg-bëggu barab bii! Du lenn lud kër Yàlla, te mooy bunt asamaan.” Noonu Yàqub jóq ca suba teel, jël doj wi mu defoon ngir lalukaayam, taxawal ko muy ken, daldi tuul diwlin ci kawam. Mu tuddee turu barab ba Béthel; waaye turu dëkk ba ca njàlbéen mooyoon Luz. Génesis 28:17–19.

Kàddu “Bethel” tekki kër Yàlla, te Tir beg na ci ne moo tax Mboolloom Ajjigéen yu Bésu Noppalu bu Juróom-ñaareel, bu Laodise, nanguñu dëgër binde nangu jamu jant bi. Waaye ci lu waral mbégte mu réer gu ñiy dëgéral jamu jant bi, Yàlla jaarale ko ci Ezeikiyel ne: “Maa ngi ci sa kaw, yaw Tiris, te dinaa yéegale xeet yu bare ñu àgg ci sa kaw, ni géej di yéegale ay yóorami. Ñoom dinañu yàq tata yi Tiris, te tas ay kër-gaawam.”

“Miiri Tiris” yi teggaayu Tiris la tegtal. “Miir” mooy mandarga Fukk-yi Santaane yi.

“Yonent bi fii dajale nit ñi, ñi nekk ci jamono ju ñépp di dëddu dëgg ak njub, te ñuy wut a delloo doxalini yi di fondamaa nguurug Yàlla. Ñoom nag ñooy ñiy tabaxaat xáll wiñ def ci yoonug Yàlla—miir mi Mu samp wër tannéefam yi ngir seen aar, te sàmm njubteem, dëggam, ak sellug xel ci ndigali njub, mooy seen aar gu dul jeex.” *Prophets and Kings*, 677.

Yoonu Yàlla miis na ay tata yu aar, waaye tata yi ci jamono ju ëpp tegu nañu ci ñaari pexe yi “aaron” te jur tàggat ak yokkute Tiris, miy misaal bu boppu réew mi Republican ci États-Unis.

“‘Te amoon naari ñaar yu mel ni xar.’ Baat yi naan naari amoon yu mel ni xar dañuy firndeel ndawte, set-setal ak lewet, te ñu bennoo bu baax ak xaritér bu États-Unis moomoon bi ñu ko won yonent bi muy ‘yéegsi’ ci atum 1798. Ci biir gaayi gëstu yu kiristaan yi jëkk a daw ba Amerika, te seet fa njëg laquukaay ngir mucc ci sonalug buur ak muñutulug saraxalekat, am na ñu bare ñi dogaloon sos nguur gu sampu ci yaatalug fondama bu yaatu bu mooy sañ-sañu gor-gorlu ak bu diine. Seeni xalaat am nañu bérab ci Déclaration of Independence, bi fésal dëgg gu mag gi ne ‘nit ñépp ñoo bindoo yam’ te ñu jagleel leen sañ-sañ yu ñu mënul jëlali, mooy ‘dund, sañ-sañu goreel, ak wut bannex.’ Te Constitution bi dafa gwaranti askan wi sañ-sañu nguurloo boppam, ndaxte dafa téral ne ndaw yi askan wi fal ci baatam ñooy def ay yoon te saytu leen. Mayoon nañu itam sañ-sañu goreel ci ngëmug diine, te ñépp may na ko jamu Yàlla ni ko seen xel ak seen pas-pas santaane. Republicanism ak Protestantism nekk nañu doxalini fondama yi réew mi taxaw ci seen kaw. Doxalin yii la nekk kumpaasu dooley réew mi ak njariñam. Ñi ñu sonal ak ñi ñu toroxal fépp ci biir réew yi di Kiristaan, dañoo voltee ci suuf si ak seetan ak yaakaar. Miliyooni nit gëna bari seet nañu ag tefesam, te États-Unis yéeg na ba ag bérab ci diggante réew yi gëna am doole ci suuf si. ...”

“Noppalu mburum ak baatub sàppandoo yi ak kàddug mbaam-ndey ji nekk ci misaal mi dañuy won wuute gu réy lool ci diggante li xeet wi nii di wax ne mooy, ak li muy def ci dëgg. “Wax”u xeet wi mooy jëf yi boroom sàrt yi ak boroom àtte yi di jëfandikoo. Jaarale ko ci jëf yooyu, dina weddi ay yoonu goreel ak jàmm yu mu yégle woon ne ñooy fondamānju politigam. Képp ku wax ne dina wax “ni mbaam-ndey” te jëfandikoo “bépp kàttanu rab wu njëkk wa,” loolu day wax bu leer ne dina am yokkuteb xel mu dul muñ ak fitnaal, ni ko xeeti yi mbaam-ndey ji ak rab wu mel ni gaindé diir woon. Te wax ji ne rab wi am ñaari nopp “di tax suuf si ak ñi ci dëkk di sujjóotal rab wu njëkk wa” dafay tekki ne sañ-sañu xeet wii dees na ko jëfandikoo ngir teg ci nit ñi benn sàmm gu doon jëf ju di màggalal baap ba.”

«Jëf jooju dina juuyoo ak yoonu njariñu nguur gii ci kaw ci kaw, ak xeetu yoonam yu goreel yi, ak wax yu leer te yéemu yi ci Déclaration d’Indépendance bi, ak ak Dastuur bi. Ñi sos réew mi seetaan nañu ak xel mu rafet ngir aar ci jëfandikoo kàttanu àddina gi ci wet gu njëkkaloo bu mbooloom gëm-gëm gi, te njariñam ju wóor mooy muñadi ak fitna. Dastuur bi wax na ne: “Congress du def benn yoon buy samp diine,” walla “buy tere jëfandikoo ko ci yoonu gor-gorlu gu libre,” te ne itam: “duñu sukkandiku mukk ci benn seetlu diine ngir may nit kenn kéewal ngir benn liggéey walla benn kéewal gu askan wi ci biir États-Unis.” Xanaa ci jot gu xóot ci tooñ aar yi ñu jagleel sañ-sañu goreel gi réew mi, lañu man a sàkku genn sàmmu diine ak kàttanu nguur gi. Waaye réerug jëf jooju gënul réer gi ñu wone ci misaal bi. Moom mooy rab wi am ñaari bët yu mel ni yi xar — ci waxam set, lewet, te amul lor — waaye muy wax ni njaay.» *The Great Controversy*, 441, 442.

Fondaasiyoŋu États-Unis bi dafañu koy tegu ci Bëgg-boppu Bopp ak Constitution bi, yi di takkaay yu di wone Protestantism ak Republicanism, ku nekk ci sa bopp. “Mbiir yi” yu aar ak yokkute mooy Republicanism ak Protestantism, te ci yoonu Dibes bi, pexe yi nekk ci Bëgg-boppu Bopp ak Constitution bi ñépp dañuy tas, ndaxte Nebukadnetsar “dina samp jomtukaay xare ci sa tata yi, te ak ay jooram dina daan sa ay kër-gannaar.”

Ca waxtu yoonu Dibéer bi, “turiis” yi yépp dañuy daanu, te turiis mooy misaal bu kërce, bu xeetu xel mu njëkk di jéemkatug nit ngir musal boppam. Ci lu jëm ci Nimrod, jëfandikookat bu mag ba ak ayibam ak turiisam, ñu wax nu ci Prophets and Kings ne: “Bi ñu bëggee jeexal turiis bi genn xaajam rekk, am na genn cér bu ñu daan dëkkal tabaxkat yi; néeg yi des, yu taaru lool te ñu rafetle leen, dañu leen jagleel seen xërëm yi. Xeet wi bég ci seen njàlbéen, di manggal yàlla yu xalis ak wurus, te taxaw ci kaw Buur bi moom asamaan ak suuf.” Ca waxtu yoonu Dibéer bi, Tiris bég na ndax Yerusalem dafa daanu; waaye ngëmadi réew mi ci réew mooy jiital yàqu réew mi, te buur bu bëj-gànnar bi dina daanel dëj yu mag ak turiis yi yu États-Unis.

Ci ëllëg a jël ci waxtu ji ñëw ci njeexital bi di ñëw, juróom-benn fan yi ñeel Yerusalem ci Ezekiel.